Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

U 21/2016 vp

LAUSUNTO EU:N JA USA:N VÄLISESTÄ KAUPPA- JA INVESTOINTI-SOPIMUKSESTA

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt Suomen Yrittäjiltä lausuntoa Valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle U 21/2016 liittyen Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen välisiin neuvotteluihin transatlanttisesta kauppa- ja investointikumppanuudesta (TTIP).

Lausuntonamme esitämme seuraavaa.

Sopimuksen vaikutukset pk-yrityksiin

Pk-yritykset ovat eri arvioiden mukaan suurimpia hyötyjiä kaupan esteiden purkamisessa ja sääntöjen yksinkertaistamisessa. Kauppasopimuksesta 20 prosenttia koskee tulleja ja tariffeja ja 80 prosenttia hallinnollisten ja teknisten esteiden purkamista.

Pk-yrityksillä on rajoitetut resurssit erilaisten tuotehyväksyntöjen ja sertifikaattien hankkimiseen, minkä vuoksi sopimus tuottaisi merkittäviä mahdollisuuksia juuri pk-yrityksille.

Yhdysvaltoihin viedessään tulee noudattaa Yhdysvaltojen määräyksiä. Tämä voi olla kallista erityisesti pienemmille yrityksille, jos EU:n ja Yhdysvaltojen säännöt ovat kovin erilaisia.

Sopimuksen tavoitteena on alentaa kustannuksia heikentämättä ihmisten terveyden suojelua, ihmisten hyvinvointia, kuluttajien oikeuksia tai ympäristönsuojelua.

Pienyrityksiä varten sopimuksessa on oma lukunsa. Pienet yritykset tarvitsevat lisäapua voidakseen hyötyä TTIP-sopimuksen mukanaan tuomista kauppa- ja investointimahdollisuuksista.

Luvun tarkoitus on auttaa yrityksiä ymmärtämään sopimuksen tarjoamia mahdollisuuksia. Yritykset ja yrittäjät haluavat löytää asiakkaita, partnereita, jakelukanavia sekä henkilökohtaisia verkostoja.

Pidämme tarpeellisena perustaa ilmainen Yhdysvaltoja koskeva verkkotiedotuspalvelu, josta pk-yritykset saavat tarvitsemansa tiedot viedessään tai investoidessaan Yhdysvaltoihin.

Luonnollisesti pk-yritysten tarpeet tulee huomioida myös sopimuksen kaikissa luvuissa.

Suomen Yrittäjien pk-yritysbarometrin mukaan kasvuhakuiset yritykset suuntautuvat myös muita aktiivisemmin vientiin. Niillä on työllistämispotentiaalia ja niiden kansainvälistymistä tulee eri keinoin edistää.

Julkiset hankinnat

Julkisten hankintojen suhteen tavoitteena tulee olla, että EU-maiden yritysten pääsy julkisten hankintojen markkinoille paranee merkittävästi. Neuvotteluissa julkisten hankintojen vapautuminen on vaikea ja herkkä luku. Siihen liittyy Buy American Act, jonka mukaan pääsy Yhdysvaltojen julkisten hankintojen markkinoille edellyttää sitä, että osa tuotannosta on siellä. Kun EU:ssa 80 prosenttia julkisista hankinnoista on vapautettu kilpailulle, vastaava prosenttiosuus Yhdysvaltojen kohdalla on vain noin 20 prosenttia.

Julkisten hankintojen suhteen voidaan luoda uusia kasvumahdollisuuksia. Se auttaisi turvaamaan nykyisiä työpaikkoja ja luomaan uusia.

Palveluiden vienti

Palveluiden osuus EU:n taloudesta ja työpaikoista on 60 prosenttia. Palveluiden vienti EU:n ja Yhdysvaltojen välillä on runsasta. EU:n yritykset törmäävät kuitenkin esteisiin yrittäessään myydä palveluja Yhdysvaltoihin.

Sopimuksessa halutaan taata ammattihenkilökunnalle oikeus harjoittaa ammattitoimintaa Atlantin molemmin puolin tunnustamalla ammattipätevyydet vastavuoroisesti.

On sovittava niistä normeista, jotka nopeuttavat ja selkiyttävät toimilupien ja hyväksyntien antamista ihmisille ja yrityksille esimerkiksi tilintarkastusta, liikkeenjohdon konsultointia ja oikeudellista neuvontaa varten.

Työperäinen maahanmuutto on yritysten kannalta tärkeä asia. Tämä aihe etenee TTIP-neuvotteluiden rinnakkaisprosessina. Yritysten hankkeet voivat vaatia pitempiaikaista läsnäoloa Yhdysvalloissa. Nykytilanteeseen halutaan parannuksia, esimerkiksi helpotuksia liittyen yritysten henkilökunnan viisumien saantiin.

Kestävä kehitys

TTIP-sopimukseen halutaan pitkälle menevät määräykset, joilla varmistetaan, että talouskasvu, kehitys ja ympäristönsuojelu kulkevat käsi kädessä. Sopimuksessa halutaan tukea yhteiskunnallista kehitystä. Sopimuksen tarkoitus on:

- tukea keskeisiä kansainvälistä työtä ja ympäristöä koskevia standardeja ja yleissopimuksia
- säilyttää EU:n oikeus päättää ympäristön ja työntekijöiden suojelun tasosta sekä välttää kilpaileminen alhaisemmalla sääntelytasolla
- hyödyntää kaupan potentiaali kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa.

Sopimusneuvottelut vaikuttavat globaaliin säädösympäristöön

Sopimuksen suurimmat hyödyt odotetaan saatavan tarpeettomia sääntelyesteitä purkamalla. EU:n tavoitteena on kattaa sääntely Yhdysvaltain hallinnon kaikilla tasoilla.

Yksi yhteinen etu on, että niin EU:n kuin USA:nkin on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota sääntelyjärjestelmiensä kilpailukykyvaikutuksiin. EU:ssa olemme olleet ylisääntelyn tiellä, johon yritetään reagoida monin eri tavoin.

TTIP-neuvottelut ovat pikemminkin mahdollisuus järkeistää eurooppalaista säätelyä kuin uhka kansalaisten oikeusturvalle.

EU:n ja USA:n yhteistyön tiivistyminen vaikuttaa myös sopimuksen ulkopuolisiin maihin. Sopimus lisäisi EU:n mahdollisuuksia vaikuttaa maailmankaupan sääntöihin sekä tuoda esiin eurooppalaisia arvoja maailmanlaajuisesti. Katsomme tämän olevan sopimuksesta aiheutuva myönteinen sivuvaikutus.

Suomen Yrittäjät

Thomas Palmgren
kansainvälisten asioiden päällikkö